

Ministerie van Economische Zaken

Programma Aanpak Stikstof (PAS) in Nederland

Ruimte voor economische
ontwikkeling, sterkere natuur en
minder stikstof

Inhoud

- Waarom een PAS in Nederland?
- Hoe werkt de PAS?
- Wie doet wat?
- AERIUS
- Uitvoering PAS

Waarom een PAS in Nederland?

- Overbelasting stikstof knelpunt bij realisatie doelen N2000
- 118 van de 161 gebieden
- Vergunningverlening Nb-wet vastgelopen
- Individuele projecten kunnen moeilijk onderbouwen dat er geen negatieve effect is

Ambitie PAS

**Veerkrachtige
natuur**

**Ruimte voor
economische
ontwikkeling**

Hoe werkt de PAS?

Daling depositie

**Ecologische
herstelmaatregelen**

**Ruimte voor
economische
ontwikkeling**

A photograph of two cows in a barn. The cow in the foreground is black and white, wearing a red collar with a yellow tag, and is eating hay from a trough. Another cow, brown and white, is visible behind it. The barn has wooden walls and a metal railing.

Blijvende daling depositie

- Sinds 1980 daling
- Bestaand beleid NL en EU voortzetten
- Landbouwpakket PAS
 - voer en management
 - dierhuisvesting
 - mestaanwending

A large flock of sheep is grazing in a forest clearing. The sheep are densely packed, filling the foreground and middle ground. They are surrounded by green grass and some fallen branches. In the background, there are tall, thin trees, likely pines or firs, forming a dense forest. The overall scene is a natural, pastoral setting.

Ecologische herstelmaatregelen in gebieden

- Overschrijding
Kritische Depositie
Waarde
 - Habitattypen
 - Leefgebieden

- Herstelmaatregelen
 - Behoud en herstel
 - Afvoeren stikstof
 - Robuust ecosysteem

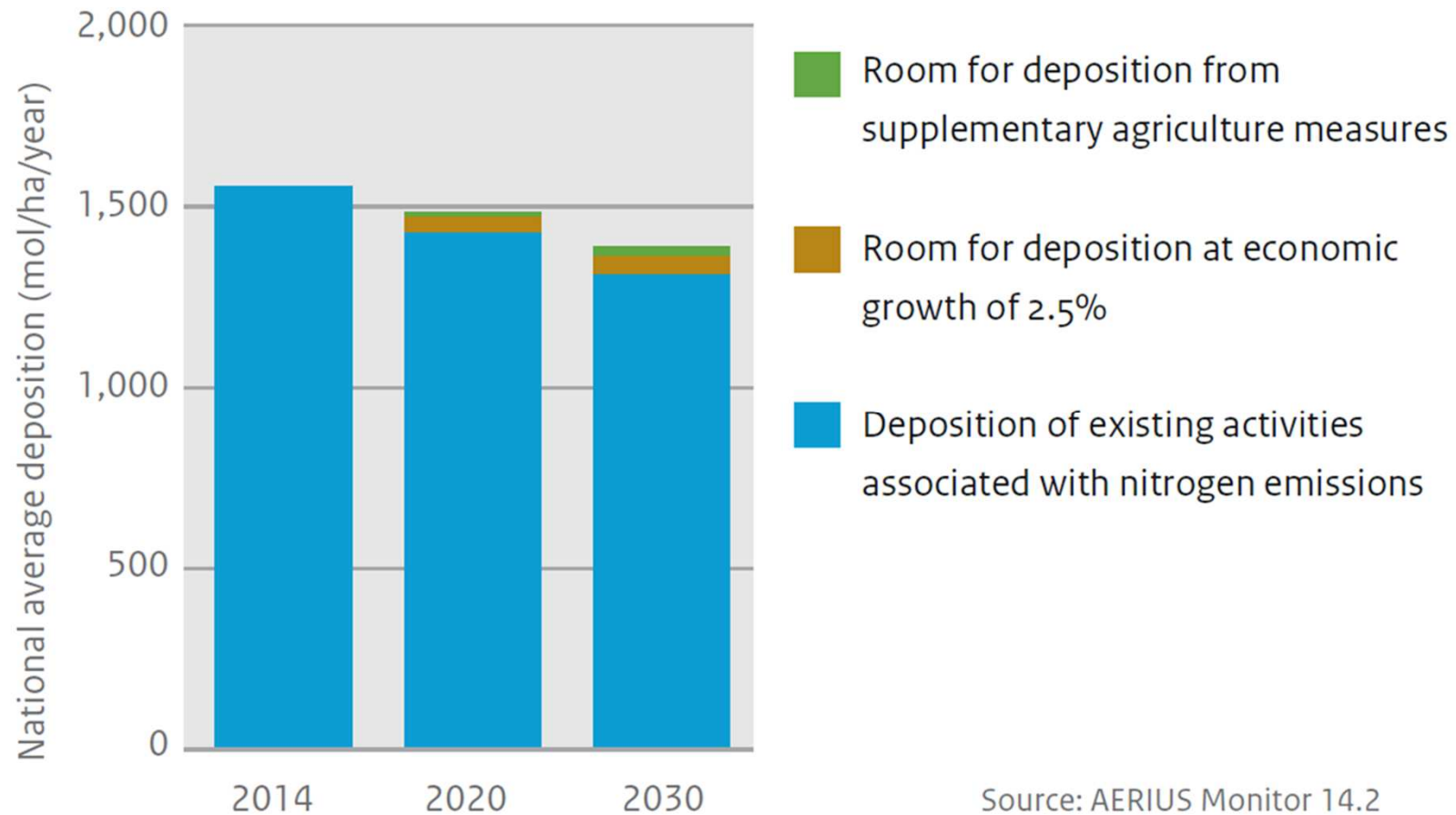
A large flock of sheep is grazing in a forest clearing. The sheep are densely packed, filling most of the foreground and middle ground. They are surrounded by green grass and some fallen branches. In the background, there are tall, thin trees, likely pines or firs, forming a dense forest. The lighting is natural, suggesting daytime.

Ecologische herstelmaatregelen in gebieden

- Landelijke herstelstrategieën
 - Strategieën voor N gevoelige habitattypen en leefgebieden
 - Best beschikbare wetenschappelijke kennis
 - Internationale reviewcommissie
 - Actualisatie
- Gebiedsanalyses
 - Pakket maatregelen per gebied

Ruimte voor economische ontwikkeling

Gebiedsanalyses: natuurdoelen niet in gevaar

2014

Gebiedsanalyse Zwin & Kievittepolder

Foto: E. Stik voort

Vergunningverlening: beroep doen op de PAS

-
- A close-up photograph of a hand turning a silver faucet handle. A single drop of water is falling from the spout. The background is a soft, out-of-focus green. The image is used as a visual metaphor for water quality and management.
- Natuurkwaliteit
 - Herstelmaatregelen
 - Emissie en depositie
 - Economische ontwikkeling

Monitoring en bijsturing

Wie doet wat?

- Overheid
 - 3 ministeries en 12 provincies
 - PAS bureau
- Bedrijven & gebruikers
- RIVM / AERIUS
- Natuurbeheerders / waterschappen
- Kennisinstituten

AERIUS

Ontwikkeling en monitoring PAS

Ondersteuning vergunningverlening
(voor bedrijven)

Beheer ontwikkelingsruimte
(voor bevoegde gezagen)

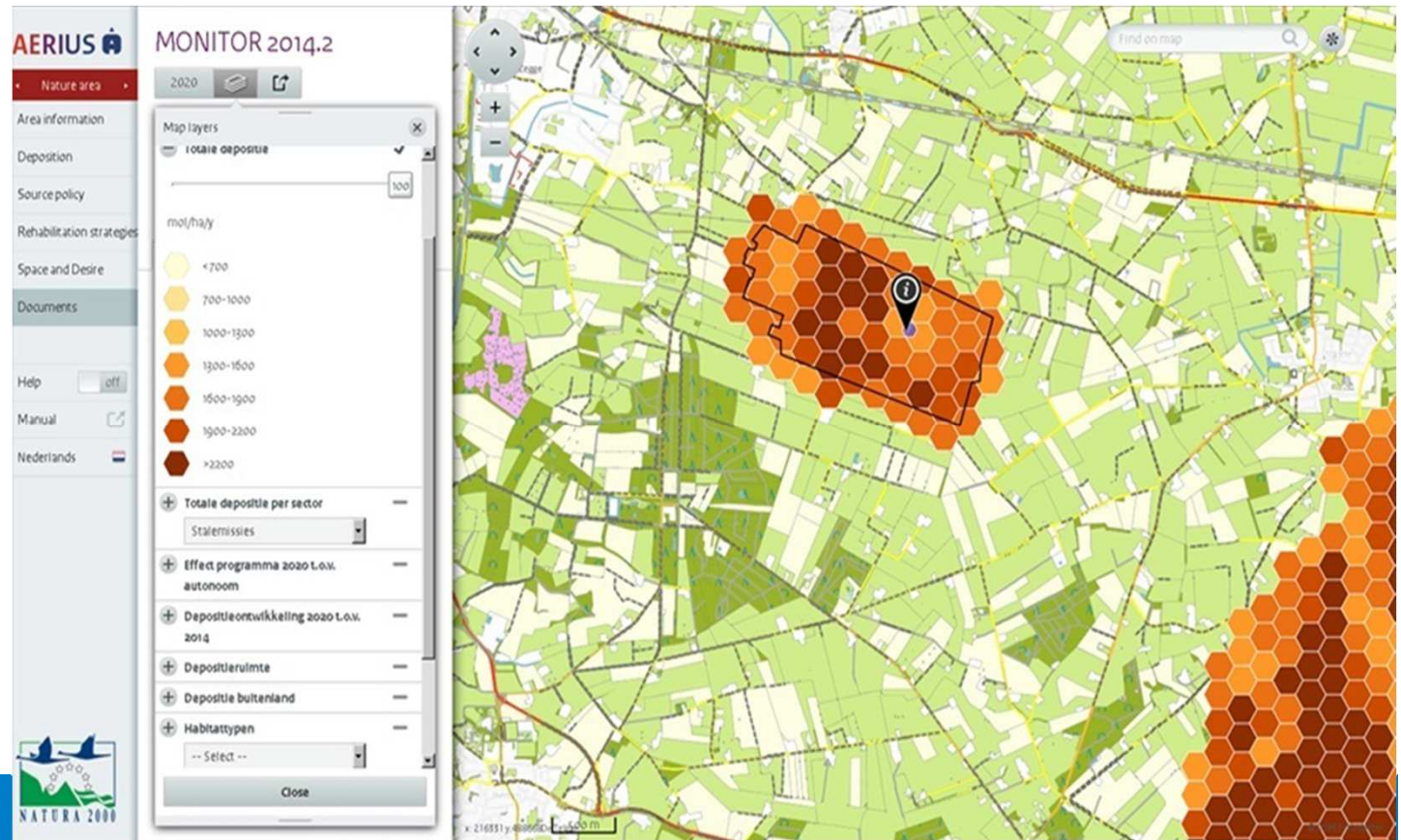
www.aerius.nl

AERIUS

- Ontwikkelingen stikstofdepositie
- Combinatie depositie en habitatypekaarten

www.aerius.nl

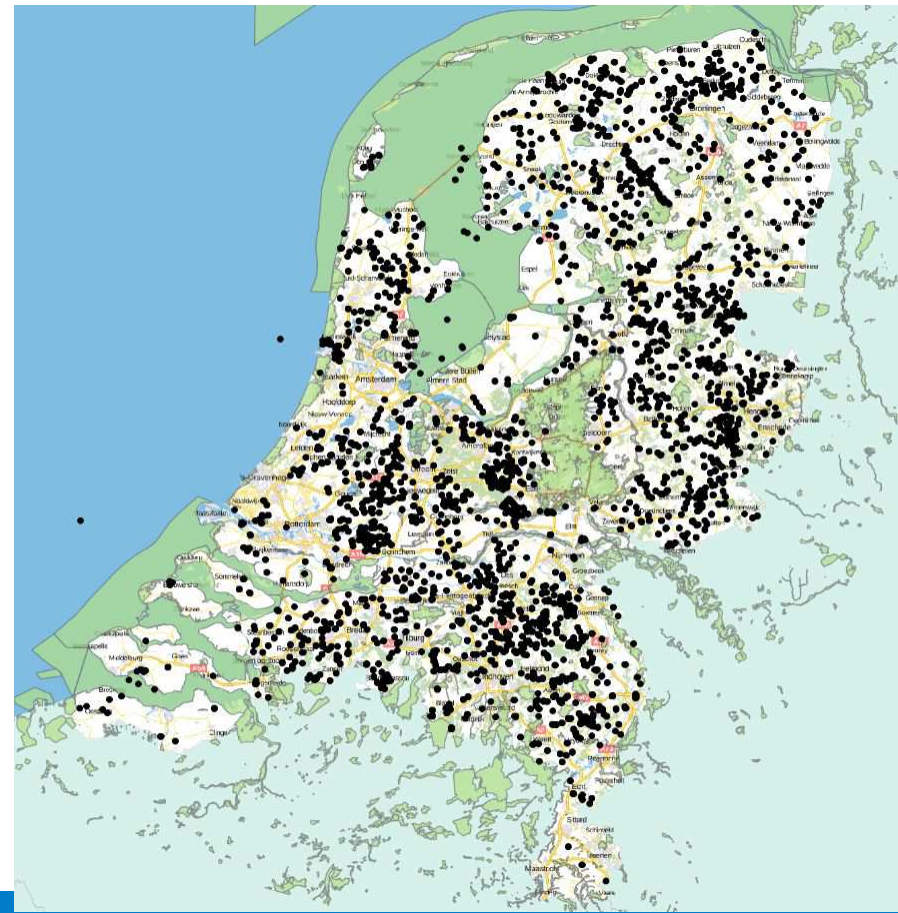
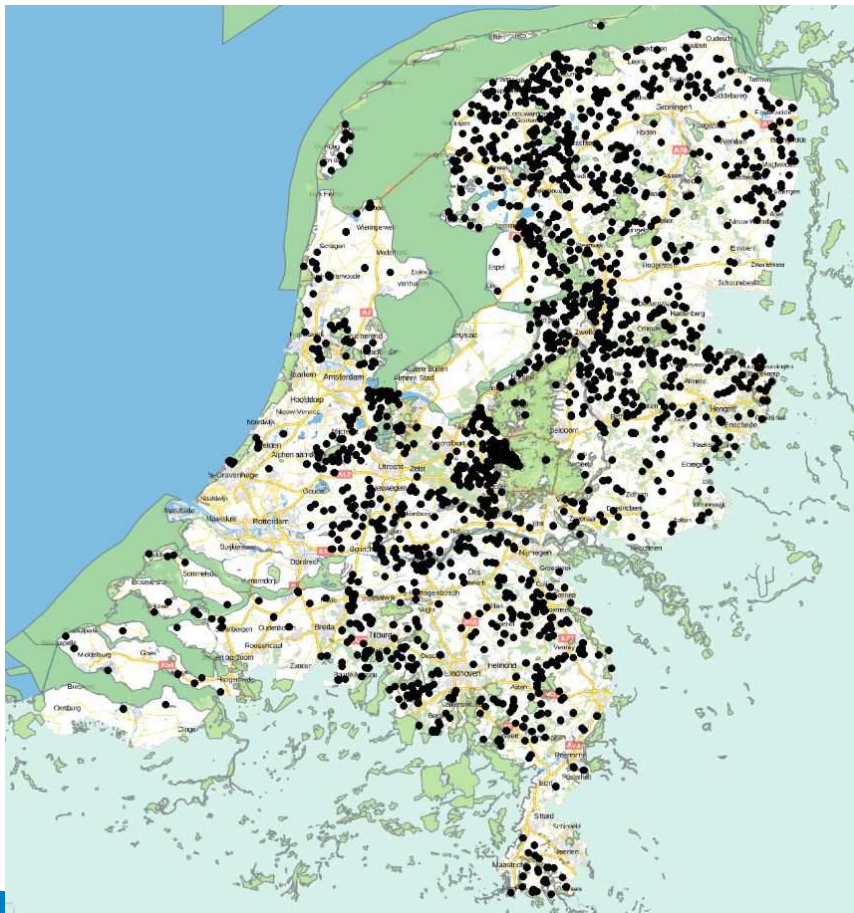

Uitvoering gestart

- Per 1 juli 2015 in werking
- Jaarlijkse herziening
- Veel vergunningaanvragen en meldingen
- Monitoring herstelmaatregelen gestart

Vergunningaanvragen en meldingen van 1 juli 2015 tot en met januari 2016

Meer informatie?

- pas.bij12.nl (PAS in uitvoering)
- pas.natura2000.nl (beleid)
- AERIUS.nl